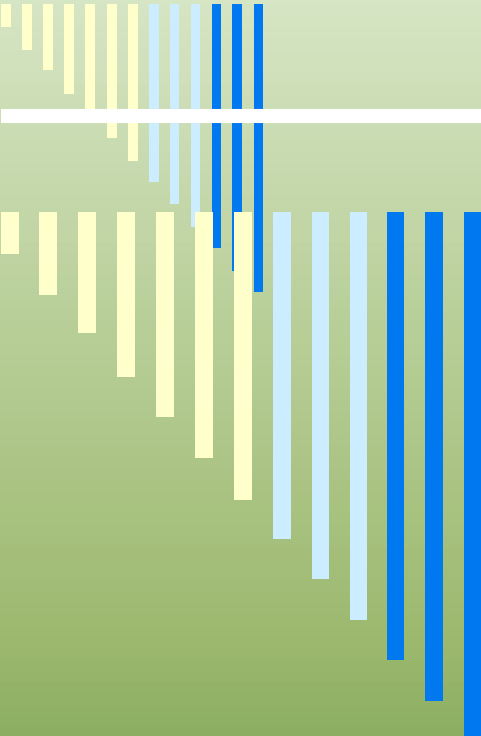

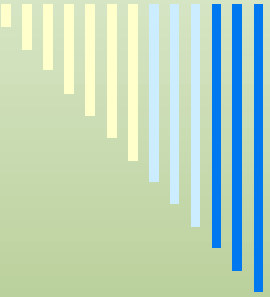
ภาษีอากร

ผศ.ดร.ณัฐชาณ์ ภาสุข

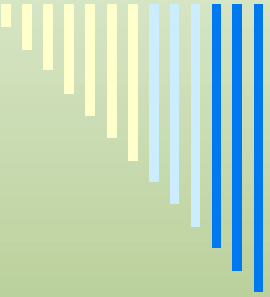
บทที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีอากร

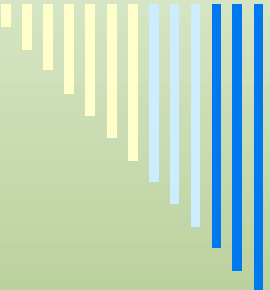
หัวข้อเนื้อหา

- ☐ ความหมายของภาณูอากร
- ☐ วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาณูอากร
- ☐ ลักษณะของภาณูอากรที่ดี
- ☐ โครงสร้างภาณูอากร
- ☐ หลักในการจัดเก็บภาณูอากร
- ☐ ประเภทของภาณูอากร
- ☐ นโยบายการจัดเก็บภาณูอากร

ความหมายของภาษีอากร

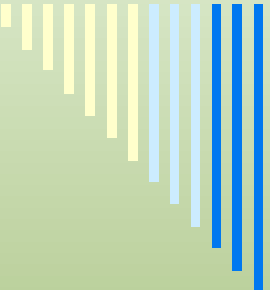
ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บโดยวิธีการออกกฎหมาย เพื่อเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินหรือทรัพยากรต่างๆ จากภาคประชาชน ไปสู่ภาครัฐบาล

วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

1. เพื่อเป็นการจัดหารายได้มาใช้จ่ายในกิจการภาครัฐ นั่นคือ ดูแลและจัดการให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี กิจการที่รัฐต้องรับผิดชอบซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การศึกษา สุขภาพ สาธารณูปโภค ความมั่นคงปลอดภัย และเศรษฐกิจ

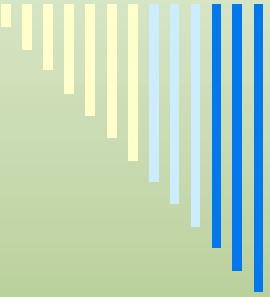
2. เพื่อควบคุมหรือส่งเสริมพฤติกรรมของสังคมและเศรษฐกิจ รัฐบาลได้นำใช้นโยบายทางภาษีเป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริโภค เพื่อมิให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจ เช่น กำหนดอัตราภาษีของสุรา การกำหนดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย การลดภาษีให้ภาคประชาชน

วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

3. เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้และทรัพย์สินและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม
รัฐบาลใช้มาตรการทางภาษี โดยใช้จ่ายเงินอุดหนุนโครงการต่างๆ เพื่อให้เกิด
การพัฒนาในชนบท

4. เพื่อการรักษาเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อป้องกันมิให้เกิดเงินเฟ้อ หรือเมื่อ
เกิดภาวะเงินเฟ้อก็สามารถแก้ปัญหาโดยการเพิ่มภาระภาษีต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อ
ลดอัตราการใช้จ่าย ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำก็ลดภาระภาษีลง เพื่อกระตุ้นให้
มีการบริโภคและลงทุนมากขึ้น

วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

5. เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เช่น รัฐบาลออกกฎหมายสนับสนุนการลดอัตราภาษีอากร เพื่อให้ต่างประเทศมาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งจะทำให้เกิดการจ้างงานในประเทศ อันส่งผลต่อการใช้จ่ายโดยรวม ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นในที่สุด

ลักษณะของภาษีอากรที่ดี

หลักความเป็นธรรม(Equity)

หลักความแน่นอนและชัดเจน
(Certainty)

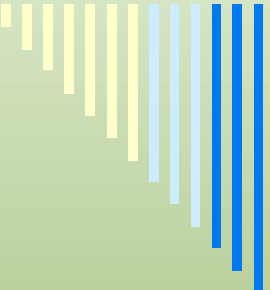
หลักความสะดวก(Simplicity)

หลักประสิทธิภาพ(Effectiveness)

หลักความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ
(Neutrality)

หลักอำนาจรายได้(Productivity)

หลักความยืดหยุ่น(Flexibility)

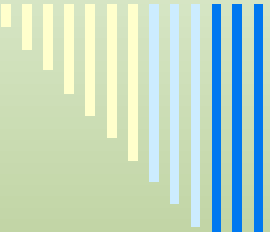

ลักษณะของภาษีอากรที่ดี

หลักความเป็นธรรม(Equity) หมายถึง รัฐต้องมีระบบการจัดเก็บภาษีที่เป็นธรรมในผู้เสียภาษีทุกราย โดยที่รัฐมีหน้าที่จัดเก็บภาษีให้ทั่วถึงและเก็บตามกำลังความสามารถของผู้เสียภาษี

หลักความแน่นอนและชัดเจน(Certainty) หมายถึง รัฐจะต้องมีความชัดเจนให้ผู้เสียภาษีสามเข้าใจความหมายของการจัดเก็บภาษี โดยรู้ว่าบ้างจะต้องเสียภาษี เสียเท่าไร เสียอย่างไร เก็บจากฐานอะไร อัตราเท่าไร และนโยบายการจัดเก็บภาษีต้องไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆ

หลักความสะดวก(Simplicity) ภาษีที่ดีจะต้องให้ความสะดวกในการจัดเก็บ และมีขั้นตอนในการเสียภาษีที่สะดวก เช่น กรรมวิธีในการจัดเก็บต้องง่าย แบบฟอร์มที่ใช้ง่าย

ลักษณะของภาษีอากรที่ดี

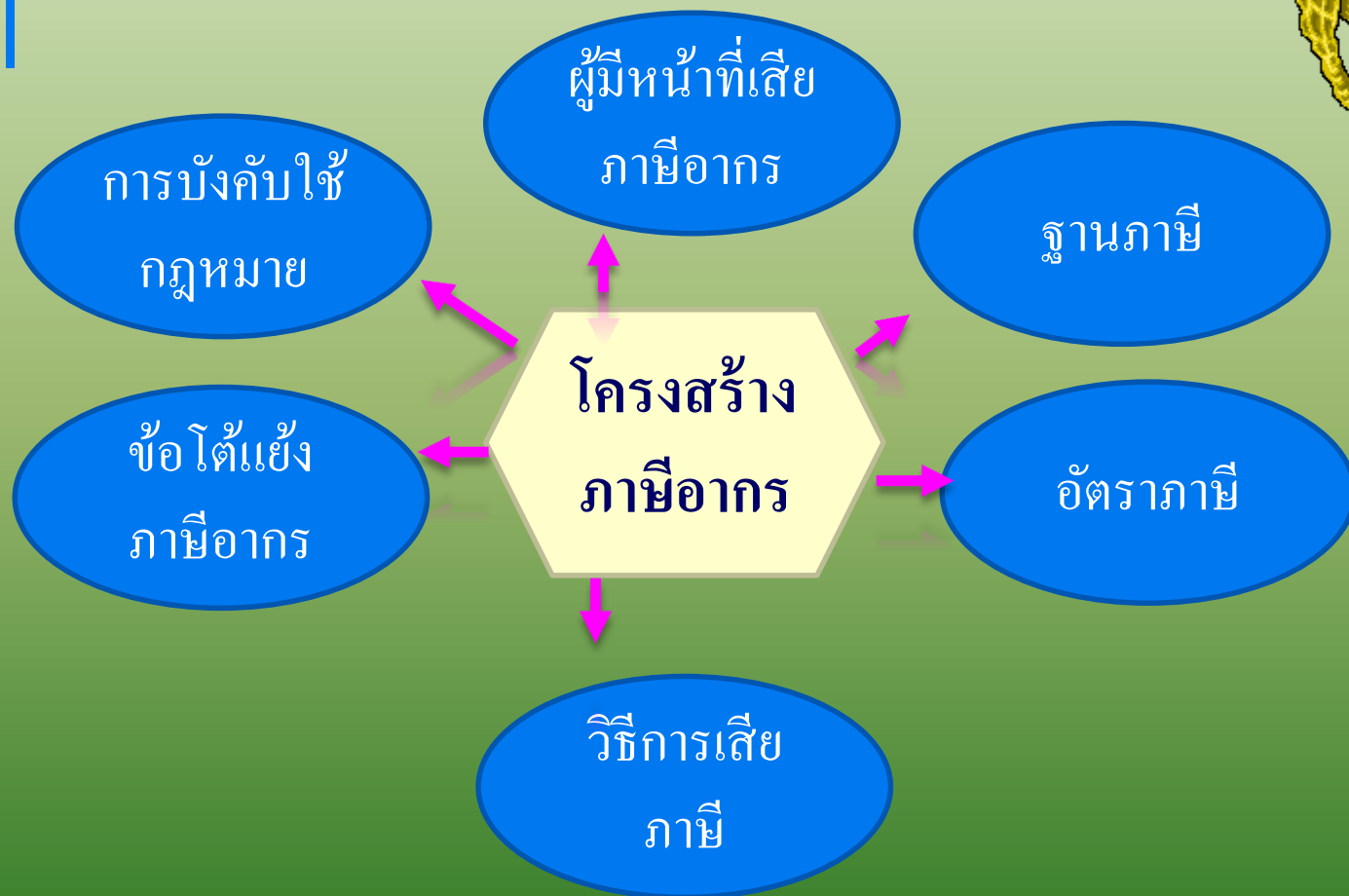
หลักประสิทธิภาพ(Effectiveness) ระบบภาษีที่ดีจะเอื้อให้สามารถเก็บภาษีได้จริง ประชาชนส่วนใหญ่มีความเต็มใจในการเสียภาษี หน่วยงานธุรกิจมีความร่วมมือในการเสียภาษี แสดงว่านโยบายการจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพ

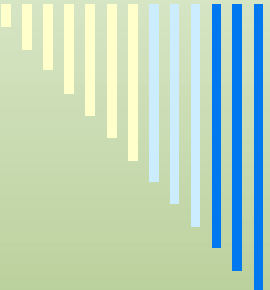
หลักความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ (Neutrality) หลักในการจัดเก็บภาษีต้องไม่กระทบกระเทือนต่อภาคธุรกิจ ไม่ว่าจะด้านการผลิต การบริโภค หรือการส่งออก

หลักอำนาจรายได้(Productivity) ภาษีที่ดีควรเป็นภาษีที่มีฐานกว้างทำให้คนจำนวนมากมีส่วนร่วมในการเสียภาษี

หลักความยืดหยุ่น(Flexibility) การจัดเก็บภาษีต้องสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม โดยการเพิ่มหรือลดจำนวนภาษีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

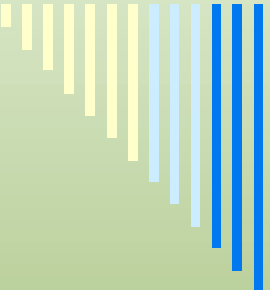
โครงสร้างภาษีอากร

โครงสร้างภาษีอากร

- **ผู้มีหน้าที่เสียภาษี** คือ ผู้ที่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษี ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ภาษีเงินได้ จัดเก็บจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ภาษีท้องถิ่นเก็บจากผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน
- **ฐานภาษี** คือ เกณฑ์ที่ทำให้บุคคลต้องเสียภาษี เช่น ฐานรายได้ ฐานการบริโภค ฐานทรัพย์สิน ฐานสิทธิพิเศษในการประกอบกิจการ
- **อัตรากำหนด** อัตรากำหนดที่เรียกเก็บจากฐานภาษีจากภาษีแต่ละประเภท เช่น อัตรากำหนด ที่เป็นอัตรากำหนดมูลค่าเพิ่ม 7% , อัตรากำหนด เป็นอัตรากำหนดที่จัดเก็บจากฐานรายได้ของบุคคลธรรมดา และอัตรากำหนดหย่อน เป็นอัตรากำหนดบำรุงพื้นที่
- **วิธีการเสียภาษี** เช่น การชำระภาษีโดยการประเมินตนเองใช้กับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล , การชำระภาษีโดยประเมินของเจ้าพนักงาน เป็นภาษีบำรุงพื้นที่ ภาษีโรงเรือน ภาษีที่ดิน , การชำระภาษีโดยหักภาษี ณ ที่จ่าย

โครงสร้างภาษีอากร

- **ข้อโต้แย้งทางภาษีอากร** 1) การขจัดข้อโต้แย้งระดับบริหาร กรณีที่ผู้เสียภาษีไม่เห็นด้วยกับการถูกประเมินของเจ้าพนักงาน ผู้เสียภาษีสามารถอุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันได้รับการแจ้งการประเมินเรียกเก็บภาษี 2) การขจัดข้อโต้แย้งระดับศาล หากกฎหมายมิได้กำหนดให้ผู้เสียภาษียื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ ผู้เสียภาษีสามารถนำข้อโต้แย้งเป็นคดีขึ้นสู่ศาลได้ทันที
- **การบังคับใช้กฎหมายภาษีอากร** หากผู้เสียภาษีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จะมีบทลงโทษ 2 ประเภท คือ 1) โทษทางอาญา กำหนดโทษไว้ให้ปรับ จำคุก โดยดุลเจตนาของผู้ทำผิด 2) โทษทางแพ่ง ต้องเสียเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ได้แก่ ดอกเบี้ยที่เกิดจากการค้างชำระค่าภาษีอากร เงินค่าปรับ

หลักในการจัดเก็บภาษีอากร

หลักแหล่งเงินรายได้

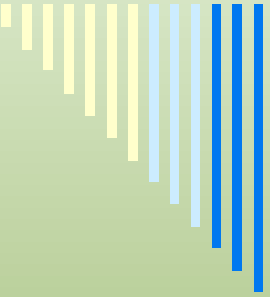
หลักถิ่นที่อยู่

หลักสัญชาติ

หลักการบริโภค

หลักในการจัดเก็บ
ภาษีอากร

หลักในการจัดเก็บภาษีอากร

- หลักแหล่งรายได้ คือ ผู้ได้รับเงินที่จ่ายจากแหล่งเงินรายได้ในประเทศ
- หลักถิ่นที่อยู่ คือ ผู้มีภูมิลำเนาพักอาศัยอยู่ในประเทศต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทย ไม่จำเป็นต้องเป็นคนไทย
- หลักสัญชาติ คือ ประเทศไทยไม่ได้ใช้หลักสัญชาติในการจัดเก็บภาษี
- หลักการบริโภค คือ หากบริโภคสินค้าหรือบริการของประเทศไทยต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทย

ประเภทของภาษีอากร

1. การจำแนกประเภทภาษีอากรตามระดับรัฐบาลผู้จัดเก็บ

1.1 ภาษีระดับประเทศ เป็นภาษีที่รัฐบาลเป็นผู้จัดเก็บ เช่น

- กรมสรรพากร จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์
- กรมสรรพสามิต จัดเก็บภาษียาสูบ ภาษีน้ำมัน ภาษีสุรา เบียร์ รถยนต์
- กรมศุลกากร จัดเก็บอากรขาเข้า อากรขาออก

1.2 ภาษีท้องถิ่น เป็นภาษีจัดเก็บโดยองค์การบริหารส่วนราชการ ส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล อบจ. อบต. โดยเป็นผู้จัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องถิ่น

ประเภทของภาษีอากร

2. การจำแนกประเภทภาษีตามหลักการผลภาระภาษี

2.1 ภาษีทางตรง คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีไม่อาจผลภาระไปให้ผู้อื่นได้ จึงจำเป็นต้องรับภาระภาษีไว้เอง เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมรดก

2.2 ภาษีทางอ้อม คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีอาจผลภาระไปให้ผู้อื่นได้ โดยไม่จำเป็นต้องรับภาระไว้เอง เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต

ประเภทของภาษีอากร

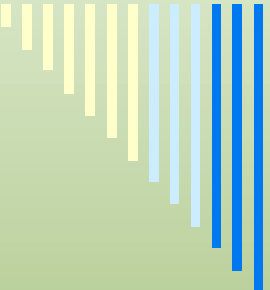
3. การจำแนกประเภทภาษีตามลักษณะของฐานภาษี

3.1 ภาษีที่เก็บจากฐานรายได้ คือภาษีที่เก็บจากฐานภาษีของผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษี เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.2 ภาษีที่เก็บจากฐานมูลค่าของทรัพย์สิน เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น

3.3 ภาษีที่เก็บจากการบริโภค เป็นภาษีที่จัดเก็บจากการขายสินค้าหรือให้บริการ เช่น ภาษีสรรพสามิต อากร

นโยบายการจัดเก็บภาษี

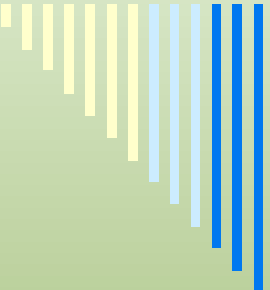
การส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

การจำกัดการใช้ทรัพยากร

การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

การแบ่งปันส่วนรายได้และทรัพย์สิน

การส่งเสริมสังคม การศึกษา กีฬา และสิ่งแวดล้อม

แบบฝึกหัด

1. การจัดเก็บภาษีที่ดี เป็นอย่างไร
2. หน่วยงานราชการแห่งใดมีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี
3. ฐานภาษีของประเทศไทยมีกี่ฐานอะไรบ้าง
4. โครงสร้างภาษีของประเทศไทยมีอะไรบ้าง แต่ละส่วนมีความสำคัญอย่างไร
5. หน่วยงานราชการแห่งใดมีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี และภาษีที่จัดเก็บมีอะไรบ้าง